

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Renaty Polákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: **H. M.**, narozený xxx
trvale bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Jaroslavem Rychtářem
sídlem Sudoměřská 1038/39, 130 00 Praha 3 - Žižkov

proti
žalované: **O. M.**, narozená xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou JUDr. Jaroslavou Žákovou
sídlem Komenského náměstí 289, 261 01 Příbram III

o vypořádání společného jmění manželů

k odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 17. dubna 2023, č. j. 22 C 31/2020-561,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. **mění jen tak**, že do vlastnictví žalobce se přikazuje ještě dluh vůči D. M. ve výši 250 000 Kč, jinak se rozsudek v tomto výroku a ve výrocích II. a III. **potvrzuje.**

Shodu s prvopisem potvrzuje M.M.

(K.ř. č. 1 – rozsudek)

- II. Žalobce je povinen zaplatit státu na účet Obvodního soudu pro Prahu 8 náhradu nákladů řízení ve výši 1 491 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit státu na účet Obvodního soudu pro Prahu 8 náhradu nákladů řízení částku ve výši 1 491 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně vypořádal společné jmění účastníků jako bývalých manželů tak, že přikázal do vlastnictví žalobce bytovou jednotku č. xxx s příslušnými spoluvlastnickými podíly v k. ú. Xxx, obci Praha, v ceně 5 290 000 Kč a její vybavení popsané ve výroku rozsudku v ceně 15 000 Kč (výrok I.) a do vlastnictví žalované přikázal nebytovou jednotku – garáž č. xxx s příslušnými spoluvlastnickými podíly v k. ú. Xxx, obci Praha v ceně 820 000 Kč a pozemek parc. č. xxx o výměře 2 122 m² v k. ú. Xxx v ceně 320 000 Kč (výrok II.). Na vyrovnaní podílů uložil soud prvního stupně žalobci povinnost zaplatit žalované částku 1 077 000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.). Dále uložil žalobci (výrok IV.) i žalované (výrok V.) zaplatit státu na účet Obvodního soudu pro Prahu 8 náhradu nákladů řízení každému ve výši 1 491 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku. O nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu (výrok VI.).
2. Rozhodl takto o návrhu žalobce, který se domáhal po zániku manželství účastníků ke dni 21. 6. 2019 vypořádání SJM, a to kromě výše uvedené bytové jednotky č. xxx v k. ú. Xxx, jejího vybavení, nebytové jednotky-garáže č. xxx v k. ú. Xxx a pozemku parc. č. xxx v k. ú. Xxx ještě pohledávky žalobce za M. K., synem žalované, ve výši 394 000 Kč a dluhu vůči D. M., synovi žalobce, ve výši 250 000 Kč, přičemž se dovolal zohlednění skutečnosti, že se o nabytí majetku zasloužil výlučně on, neboť žalovaná nepracovala a byla pouze v domácnosti, disparity podílů v poměru 90:10.
3. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že účastníci uzavřeli dne 10. 4. 2008 manželství, které bylo pravomocně rozvedeno ke dni 21. 6. 2019. S ohledem na dobu zániku manželství pak právně posoudil zjištěný skutkový stav podle § 708 a násl. a § 740 o. z.
4. Ohledně bytové jednotky č. xxx s příslušnými spoluvlastnickými podíly v k. ú. Xxx soud prvního stupně zjistil, že se původně jednalo o družstevní byt BD Xxx, přičemž členská práva v tomto družstvu s právem nájmu tohoto bytu převedla na účastníky dohodou ze dne 31. 10. 2009 matka žalobce, M. M.. Účastníci následně bytovou jednotku nabyli do vlastnictví smlouvou ze dne 29. 6. 2010 jako společní členové uvedeného družstva za cenu 70 521 Kč. Podle znaleckého posudku měla bytová jednotka ke dni 30. 9. 2022 obvyklou cenu 5 290 000 Kč. Zde soud prvního stupně zohlednil skutečnost, že předmětnou bytovou jednotku nabyli účastníci pouze díky předchozímu účastenství matky žalobce ve výše uvedeném BD, v disparity podílů účastníků na této majetkové hodnotě v rozsahu 70:30 ve prospěch žalobce, i ve skutečnosti, že tuto bytovou jednotku přikázal do vlastnictví žalobce, byť o její vlastnictví měli zájem oba účastníci. Spolu s ní přikázal do vlastnictví i její přesně vymezené vybavení, jehož hodnota 15 000 Kč byla mezi účastníky nesporná.
5. U nebytové jednotky-garáže č. xxx v k. ú. Xxx soud prvního stupně zjistil, že ji nabyli oba účastníci smlouvou o převodu nebytového prostoru do vlastnictví ze dne 13. 5. 2008 od SBD Staveg za cenu 74 486 Kč (byť je jako nabyvatel veden pouze žalobce, který byl členem jmenovaného družstva od 12. 5. 2008, tj. stal se jím během manželství), přičemž jeho hodnota činila ke dni 30. 9. 2022 dle znaleckého posudku 820 000 Kč. Pozemek parc. č. xxx v k. ú. Xxx nabyli účastníci dle zjištění soudu prvního stupně kupní smlouvou ze dne 17. 9. 2009 za cenu 90 000 Kč a jeho hodnota činila ke dni 30. 9. 2022 dle znaleckého posudku 320 000 Kč. Obě tyto nemovitosti přikázal soud prvního stupně do vlastnictví žalované proto, aby vypořádací podíl byl co nejmenší.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.M.

6. Byť soud prvního stupně shledal příjmy žalobce během manželství podstatně většími než příjmy žalované, která pracovala pouze brigádně a pobírala nízký důchod, nedovodil ohledně ostatního majetku v SJM natolik mimořádné okolnosti ve smyslu platné judikatury (s odkazem na rozsudek NS ze dne 28. 11. 2012, sp. zn. 22 Cdo 1096/2011), které by odůvodnily rozhodnutí o disparitě podílů ve prospěch žalobce ani žalované. Žalovaná totiž zůstala v domácnosti v souladu s přáním žalobce i jeho matky, na jejíž péči se podílela, měla pravidelný příjem ve formě důchodu z Ruské federace a nepravidelný příjem z pletení svetrů a po celou dobu trvání manželství obstarávala přiměřeně svým schopnostem hodnoty do SJM. Nelze jí tak z pohledu uvedené judikatury vytknout nedostatek péče o rodinu a péče o společný majetek dle jejích možností. Soud prvního stupně nevzal za prokázané ani žalobcem tvrzené fyzické násilí ze strany žalované, přičemž jedinou nespornou facku, kterou žalovaná žalobci dala v souvislosti se zjištěním jeho mimomanželského poměru, nelze za takové jednání posoudit. Za prokázané nevzal ani neposkytnutí pomoci žalovanou žalobci při záchvatu mrtvice, neboť dle jeho zjištění nemusela žalovaná v projevech žalobce tento postupně se rozvíjející záchvat rozpoznat. Navíc polévání svícenou vodou žalovaného dle soudu prvního stupně svědčilo o tom, že osud žalobce jí nebyl lhostejný. Pro stanovení disparity neshledal soud prvního stupně ani žalovanou uplatněnou skutečnost, že za rozpad manželství nese vinu výlučně žalobce, neboť dle jeho závěru příčina rozvratu neměla přímý dopad na hospodaření se společným majetkem (s odkazem na rozsudek NS ze dne 22. 8. 2011, sp. zn. 22 Cdo 3110/2010).
7. Ohledně žalobcem požadovaného vypořádání pohledávky za M. K. ve výši 394 000 Kč zjistil soud prvního stupně, že tato částka poskytnutá jako zápůjčka jmenovanému počátkem roku 2017 byla žalobci v únoru 2017 vrácena v hotovosti. K dluhu žalobce vůči D. M. soud prvního stupně zjistil, že uvedená zápůjčka měla sloužit právě k zapůjčení M. K., který ji, jak je uvedeno výše, žalobci již vrátil. Do vypořádání SJM pak soud prvního stupně zahrnul částku 105 000 Kč, které žalobce vybral ze svého účtu ve dnech 16. a 17. 5. 2017. U této částky nebylo prokázáno, že by tyto finanční prostředky spotřeboval v souladu s § 713 a § 714 o. z. ve prospěch rodiny.
8. Celkovou hodnotu majetku náležející do SJM určil soud prvního stupně ve výši 6 550 000 Kč (byť 5 290 000 Kč + garáž 820 000 Kč + pozemek 320 000 Kč + vybavení bytu 15 000 Kč + 105 000 Kč). Jednotlivé podíly účastníků na tomto majetku při zohlednění disparity dovodil soud prvního stupně u žalobce ve výši 4 333 000 Kč (70% podíl z hodnoty bytu ve výši 3 703 000 Kč + 630 000 Kč jako polovina hodnoty zbývajících majetku) a u žalované ve výši 2 217 000 Kč (30% podíl z hodnoty bytu ve výši 1 587 000 Kč + 630 000 Kč opět jako polovina hodnoty zbývajících majetku). Vzhledem k tomu, že byl žalobci přikázán do vlastnictví majetek v hodnotě 5 410 000 Kč, uložil soud prvního stupně žalobci částku 1 077 000 Kč, přesahující v řízení zjištěný podíl žalobce (5 410 000 Kč – 4 333 000 Kč), uhradit žalované jako vypořádací podíl.
9. O nákladech, které nesl stát, rozhodl soud prvního stupně podle § 148 odst. 1 o. s. ř., a tyto náklady rozdělil stejným dílem mezi oba účastníky. Náklady účastníků pak posoudil podle § 142 odst. 2 o. s. ř., neboť dovodil, že se v daném případě jedná o iudicium duplex, tj. rozhodnutí ve prospěch obou účastníků, přičemž žádné mimořádné okolnosti případu jím nebyly zjištěny.
10. Proti I., II. a III. výroku rozsudku podal žalobce včasné odvolání, v němž namítl, že byť se věci soud prvního stupně důkladně, pečlivě a odpovědně zabýval, nevyhodnotil dostatečně veškeré důvody svědčící pro disparitu podílů ve prospěch žalobce, a to i ve vztahu ke garáži a pozemku, a to se zohledněním toho, že se žalobce nachází v nepříznivém zdravotním stavu právě v důsledku jednání žalované. Poukázal na to, že to byl výlučně on, který do manželství přinesl veškerá aktiva nebo je získal při své podnikatelské činnosti, naopak žalovaná se na ničem nepodílela a nezískala žádné majetkové zdroje. Zároveň se znovu dovolal skutečnosti, že žalovaná vůči němu vyvinula fyzické násilí a neposkytla mu pomoc, když ji potřeboval. Nesouhlasil tedy s tím, že by v dané věci neexistovaly mimořádné okolnosti, v jejichž důsledku měla být parita podílů modifikována, přičemž vyjádřil ochotu přijmout poměr 70:30, jak jej dovodil soud prvního stupně. Dále vytknul soudu prvního stupně, že učinil nesprávná skutková zjištění ohledně vypořádání společného dluhu

vůči D. M. ve výši 250 000 Kč, neboť zápůjčka proběhla bezhotovostním převodem na účet žalobce a nebyla dosud vrácena, přičemž byla zajištěna směnkou. Zápůjčku přitom označil za běžně akceptovatelnou částku, kterou navíc žalovaná schválila neformálně na společné večeři a nedovolala se relativní neplatnosti jednání vůči věřiteli, ani po jejím zjištění nesdělila věřiteli, že se zápůjčkou nesouhlasí. Navíc tato zápůjčka byla určena pro syna žalované na doplacení hypotéky nebo na koupi bytu, tedy ani případné vrácení peněžních prostředků M. K. žalobci nemůže mít dopad na společný dluh žalobce a žalované vůči věřiteli. Navrhl, aby odvolací soud změnil napadené výroky tak, že by žalobci měl být přikázán ještě dluh vůči D. M. ve výši 250 000 Kč, o který se tak sníží získaný podíl žalobce, a při modifikaci disparity celého vypořádávaného majetku v poměru 70 : 30 ve prospěch žalobce by tak vypořádací podíl měl činit 724 000 Kč.

11. Proti I. a III. výroku rozsudku podala odvolání i žalovaná. Nesouhlasila s tím, že soud prvního stupně disparitním způsobem vypořádal bytovou jednotku. Toto označila za překvapivé rozhodnutí, neboť v průběhu řízení dával soud prvního stupně opakovaně najevo, že nehodlá požadavku žalobce na disparitu podílů vyhovět. Uvedla, že již netrvá na svém požadavku, aby bytová jednotka byla přikázána do jejího vlastnictví. Disparitu ve vztahu k ní však označila za nespravedlivou. Poukázala na to, že členská práva v bytovém družstvu sice nabyly matka žalobce, nicméně za finanční prostředky účastníků řízení, a to z toho důvodu, že v dané době probíhal rozvod druhého manželství žalobce a on nepotřeboval, aby se v rámci SJM řešila i tato členská práva. Úvěr na získání členství ve výši 400 000 Kč si vzal D. M., syn žalobce, ale splácel se z finančních prostředků obou účastníků (splátili 600 000 Kč), a to ještě mnoho let poté, přičemž v dané době byla žalobkyně ještě zaměstnána a měla i na svém účtu finanční prostředky. Není tedy pravdou, že by bytová jednotka byla získána výlučně z prostředků žalobce, čímž soud prvního stupně odůvodnil disparitu podílů. Zároveň upozornila, že během manželství účastníků žalobce splácel z prostředků v SJM ještě hypotéku v rozsahu 1 mil. Kč (formou trvalého příkazu z účtu žalobce měsíčními splátkami po 11 964 Kč) na dům v Líbeznicích, který připadl po vypořádání SJM jeho bývalé manželce, jež v něm zůstala i s dětmi bydlet, k čemuž soud prvního stupně nepřihlédl. Pokud žalobce argumentuje výlučným užíváním bytové jednotky žalovanou, pak odkázala na to, že se jednalo výhradně o jeho dobrovolné rozhodnutí, přičemž žalovaná užívala z bytové jednotky pro sebe jen jeden pokoj, ve druhém jsou uskladněny věci žalobce. Uvedla, že po správném rozdělení podílů a provedení vypořádání tak, jak to určil soud prvního stupně, by měl vypořádací podíl činit 2 135 000 Kč. Podle ní z údaje žalobce, že jeho syn je připraven půjčit mu na vypořádání podílů částku 2 500 000 Kč, vyplývá, že i žalobce s takovou částkou počítá. Navrhla, aby odvolací soud v rozsahu této částky změnil výrok III. napadeného rozsudku.
12. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, dle § 212 a § 212a zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání účastníků nejsou důvodná.
13. Podle § 708 zákona o. z. to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů, je součástí společného jmění manželů (dále jen „společné jmění“). To neplatí, zanikne-li společné jmění za trvání manželství na základě zákona.
14. Podle § 709 o. z. je součástí společného jmění to, čeho nabyt jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co: a) slouží osobní potřebě jednoho z manželů, b) nabyt darem, děděním nebo odkazem jen jeden z manželů, ledaže darce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl, c) nabyt jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech, d) nabyt jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví, e) nabyt jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku. (2) Součástí společného jmění je zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů.

15. Podle § 740 o. z. nedohodnou-li se manželé o vypořádání, může každý z nich navrhnout, aby rozhodl soud. O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění.
16. Podle § 742 odst. 1 o. z. nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak nebo neuplatní-li se ustanovení § 741, použijí se pro vypořádání tato pravidla: a) podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné, b) každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek, c) každý z manželů má právo žádat, aby mu bylo nahrazeno, co ze svého výhradního majetku vynaložil na společný majetek, d) přihlédně se k potřebám nezaopatřených dětí, e) přihlédně se k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost, f) přihlédně se k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.
17. Vypořádáním majetku se rozumí rozdělení dotyčného majetkového souboru mezi zúčastněné subjekty, zpravidla mezi oba spoluvlastníky, ať jde o podílníky, nebo o společníky. V případě vypořádání společného jmění musejí být rozdělena jak aktiva, tak také (jsou-li nějaká) pasiva. Mezi aktiva mohou patřit všechna majetková práva, nejčastěji ovšem právo vlastnické a další věcná práva, mohou sem patřit i jiná práva, která mají majetkovou hodnotu (např. pohledávky, právo odvolat dar).
18. Soud prvního stupně velmi pečlivě a správně zjistil skutkový stav a odvolací soud se ztotožňuje i se způsobem, jakým rozdělil tu část SJM, kterou shledal předmětem vypořádání. Nakonec tento způsob nebyl žádným z účastníků v odvolání napaden, přičemž i žalovaná vyjádřila souhlas s tím, že bytová jednotka nebude jejím vlastnictvím, jak původně požadovala, ale byla přikázána do vlastnictví žalobce. Žádný z účastníků nenamítal ani v průběhu řízení ani v odvolání, že by ocenění jednotlivých vypořádávaných hodnot bylo provedeno nesprávně, stejně tak účastníci nepochybovali o správnosti zařazení do vypořádání SJM i částky 105 000 Kč, ani o tom, že z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty tři let nebylo možno vypořádat platby žalované ve vztahu k bytové jednotce. Tyto skutečnosti tak lze mít za mezi účastníky nesporné.
19. Odvolání obou účastníků směřovalo v první řadě do podílů jednotlivých účastníků na vypořádání SJM. Oba požadují, aby soud při vypořádání zohlednil jimi uváděná hlediska a využil možnosti podílů účastníků vypořádat disparitně. Žalobce se dovolává toho, že zásluhy na nabytí majetku během manželství má pouze on, neboť žalobkyně měla pouze nepatrný příjem, a dále poukazoval na dobré mravy, neboť dle něj se na něm žalobkyně dopouštěla fyzického násilí a neposkytla mu pomoc v době, kdy byl postižen mrtvicí. Žalovaná naopak uplatňuje jako mimořádnou okolnost odvodňující disparitu, že na rozvodu manželství nese výlučně vinu žalobce.
20. Disparita podílů při vypořádání společného jmění manželů je považována za spravedlnostní korektor obvykle soudy uplatňovaného zákonného principu, že podíly obou manželů na vypořádávaném jmění jsou stejné (srov. § 742 odst. 1 písm. a/ o. z.), obecně přijímaného jako spravedlivého. Prostřednictvím disparity je možné zohlednit konkrétní okolnosti daného případu, pokud by se obecný princip jevil jako nespravedlivý. Disparita se dle konkrétních okolností věci může vztahovat na veškeré položky tvořící vypořádávané společné jmění manželů či pouze na některé z nich (srov. např. rozsudek NS ze dne 25. 10. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2914/99). Ve vztahu k zásluhovosti vychází judikatura z principu, že se disparita uplatňuje v případě, kdy zvýšené úsilí jednoho z manželů zajistilo nabytí a udržení majetku značné hodnoty. Zároveň je však třeba vždy zohlednit péči druhého manžela o společnou domácnost, jakož i jeho péči o nabytí a udržení majetku s ohledem na jeho možnosti (srov. rozsudek NS ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 22 Cdo 2362/2018). Tedy jestliže druhému z manželů nelze vytýkat nedostatek péče o rodinu a v mezích jeho možností o společný majetek, je rozhodnutí o disparitě naprosto výjimečné a musí být odůvodněno mimořádnými okolnostmi daného případu. Stejně tak vyšší příjem jednoho z manželů, pokud druhému nelze vytýkat nedostatek péče o rodinu, resp. se dle svých možností také podílí na nabytí a udržení majetku, není důvodem k uplatnění disparity. Vyšší příjem jednoho z

manželů může navíc vyplývat i např. z profesí manželů, kdy by bylo v rozporu s dobrými mravy znevýhodnit manžela vykonávající např. profesi učitele či zdravotní sestry, když jde o prestižní a společensky důležité profese, které však nejsou odpovídajícím způsobem odměňované. Je třeba si v této souvislosti uvědomit, že uspořádání (resp. fungování) vztahů v manželství je realizováno na základě dohody mezi manžely, tedy pokud se manželé dohodnou na určitém způsobu rozdělení mezi zajištěním příjmu a péčí o domácnost, není možné, aby jejich dohoda při vypořádání společného jmění manželů následně jednoho z nich znevýhodnila. Co se týká negativních okolností v manželství, judikatura dovodila (jak správně uvedl soud prvního stupně), že důvodem disparity je pouze takové negativní jednání, které se nějakým způsobem promítá do majetkové sféry zákonného majetkového společenství manželů nebo do péče o rodinu (srov. např. rozsudek NS ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 22 Cdo 5384/2015, či usnesení NS ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 22 Cdo 2362/2018). Jako příklad takového jednání bylo judikováno (a bývá uváděno) např. gamblerství či užívání návykových látek a alkoholismus. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 22 Cdo 1137/2012, je takovýto jednáním nutno rozumět i domácí násilí, když jde o protiprávní jednání, které ve své podstatě představuje opak péče o rodinu.

21. Z uvedeného pohledu tedy soud prvního stupně správně neshledal žádné mimořádné okolnosti, které by v zájmu spravedlivého uspořádání věci vyžadovaly disparitní vypořádání celého SJM účastníků. V řízení bylo prokázáno, že dohodou účastníků bylo nastaveno, že žalobce bude zajišťovat příjmy do manželství a že žalovaná bude pečovat o společnou domácnost a případně vypomáhat s péčí o matku žalobce, přičemž skutečnost, že žalovaná není zaměstnána, jí nebyla nikdy v manželství žalobcem vytýkána. Byť lze dovodit, že na získání jmění účastníků měl podstatné zásluhy žalobce, jeho činnost byla vyvažována péčí žalované o domácnost, přičemž i ona se se svým důchodem a s příjmy z pletení svetrů přiměřeně svým možnostem a schopnostem podílela na obstarávání hodnot do SJM, jak správně uzavřel soud prvního stupně. Stejně tak odvolací soud souhlasí s jeho závěrem, že požadovanou disparitu vypořádání SJM účastníků nelze odůvodnit ani žalobcem tvrzeným domácím násilím ze strany žalované, které nelze dovodit z ojedinelého úderu do tváře, který žalovaná pod vlivem emocí za omluvitelných okolností uštědřila žalobci. I jednání žalované v době, kdy byl žalobce stížen mozkovou mrtvicí, je odůvodněno okolnostmi, za nichž žalovaná při jeho návratu od přítelkyně na první pohled opravdu nemusela rozpoznat, že v chování žalobce je třeba spatřovat příznaky mozkové příhody. Navíc, jak správně soud prvního stupně uvedl, se nejedná o takové chování, které by mělo dopad do majetkové sféry manželů, stejně jako skutečnost, že za rozvrat manželství účastníků odpovídá žalobce.
22. Odvolací soud však souhlasí se soudem prvního stupně, že bylo třeba k disparitě podílů přistoupit u bytové jednotky. Odborná literatura zdůraznila, že je třeba odlišovat situace, kdy k nabytí majetku značné hodnoty došlo díky činnosti některého z manželů za trvání manželství a kdy nabytí majetku značné hodnoty došlo díky činnosti některého z manželů ještě před vznikem manželství. Zatímco v prvním případě se zdůrazňuje, že i s ohledem na (morální či jinou) podporu prvního manžela druhým z manželů budou důvody k disparitě spíše výjimečného charakteru, oproti tomu v druhém případě se disparita podílů uplatní spíše. Tatáž odborná literatura pak zdůraznila nutnost přihlížet ke všem okolnostem případu a posuzovat každý případ individuálně (srov. např. Dvořák, J. – Spáčil, J. Společné jmění manželů v teorii a v judikatuře. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2011, 296 s. S. 240 a násl. nebo Králík, M. Judikatura Nejvyššího soudu: Parita a disparita podílů při vypořádání SJM (BSM). Soudní rozhledy, 2012, č. 11-12, s. 383 a násl.).
23. V této věci bylo prokázáno, že za trvání manželství účastníci získali na základě smlouvy o převodu členských práv právo společného členství BD Xxx s právem nájmu předmětného bytu a následně byl tento družstevní byt za cenu 70 521 Kč převeden do jejich vlastnictví. Nelze však přehlédnout, že předchozí členkou uvedeného bytového družstva byla matka žalobce, M. M., která na ně členská práva převedla dohodou ze dne 31. 10. 2009. Je tak zřejmé, že nejhodnotnější součástí SJM nabyli účastníci díky právní předchůdkyni žalobce, která získala členství ještě v době, kdy účastníci nebyli manžely, což správně soud prvního stupně právě k této hodnotě SJM promítl ve svém rozhodnutí

o disparitě podílů v poměru 70:30 ve prospěch žalobce. Odvolací soud nepřihlédl k odvolacím tvrzením žalované ohledně okolností, za nichž členství v uvedeném bytovém družstvu nabyla matka žalobce, ani k tomu, kdo financoval či splácel úvěr na složení členského podílu, neboť se v systému neúplné apelace jedná o nová tvrzení a tedy nepřipustné novoty (stejně jako požadavek žalované, aby byly zohledněny částky vynaložené ze SJM na splátky jak úvěru na členský podíl, tak hypotečního úvěru na nemovitost ve vlastnictví bývalé manželky žalobce, které jsou navíc uplatněny již po uplynutí prekluzivní tříleté lhůty stanovené pro vypořádání SJM). Žalovaná neměla důvod tato svá tvrzení neuvést již v řízení před soudem prvního stupně, přičemž uvedená tvrzení se neobjevila ani v jejích vyjádřeních, ani v její výpovědi. Při jejím právním zastoupení a poznatcích z odborné literatury a z judikatury (srov. např. rozsudek NS ze dne 30. 5. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1842/2014, či usnesení NS ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 22 Cdo 5577/2015) pak nemohlo být rozhodnutí soudu prvního stupně o využití disparity podílů ve vztahu k bytové jednotce překvapivé, zejména za situace, že bylo v souvislosti s požadavkem žalobce na disparitu podílů odkazováno právě na umožnění převodu členských práv v družstvu spojených s předmětnou bytovou jednotkou jeho matkou. Naopak lze říci, že pokud by za dané situace soud prvního stupně neshledal žádnou míru disparity vypořádacích podílů v souvislosti se zásluhovostí na nabytí společného majetku, odchýlil by se od ustálené judikatury dovolacího soudu.

24. S ohledem na výše uvedené tedy odvolací soud souhlasí i s výší vypořádacího podílu tak, jak jej vypočítal soud prvního stupně, a pro stručnost odkazuje na podrobné vysvětlení jeho jednotlivých početních kroků obsažené v odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se plně ztotožňuje.
25. Nakonec se odvolací soud zabýval námitkou žalobce, že předmětem vypořádání měl být i dluh, který vznikl účastníkům za trvání jejich manželství vůči jeho synovi, D. M., ve výši 250 000 Kč. V řízení bylo prokázáno, že jmenovaný zapůjčil žalobci uvedenou částku koncem roku 2016, a sám ve své svědecké výpovědi uvedl, že tato zápůjčka měla sloužit na získání bytu syna žalované, M. K. a byla mu poskytnuta počátkem roku 2017. Lze tak dovodit, že s touto zápůjčkou ve prospěch svého syna musela žalovaná souhlasit. V řízení však bylo prokázáno i to, že syn žalované tuto zápůjčku žalobci vrátil již v průběhu února 2017. Bylo tak očekávatelné, že uvedenou částku žalobce hned vrátí svému synovi. Pokud tak žalobce neučinil, je zřejmé, že uvedený dluh představuje pasiva SJM a je třeba jej vypořádat. Přednostním způsobem vypořádání společného dluhu tvořícího součást SJM je sice s ohledem na výše uvedená ustanovení o. z. jeho přikázání oběma manželům rovným dílem, nicméně zde odvolací soud shledal důvod, pro který je třeba využít disparity podílů. Takovou mimořádnou okolností odůvodňující disparitu podílů je skutečnost, že souhlasem žalované byla pokryta zápůjčka pro jejího syna, nikoliv však skutečnost, že po návratu této částky si ji žalobce ponechá, aniž by ji vrátil zapůjčitel. Za nevrácení zápůjčky je pak třeba činit výlučně odpovědným žalobce, neboť podmínky pro vrácení byly ze strany syna žalované, a tedy i žalované, zcela naplněny, a pouze svévolným ponecháním si uvedené částky žalobcem zůstal dluh neuhrazen. Proto se souhlasem žalobce odvolací soud přikázal předmětný dluh do jeho vlastnictví s tím, že zároveň za užití disparity podílů v poměru 100:1 v neprospěch žalobce jej učinil výlučně odpovědným za jeho úhradu.
26. Vzhledem k uvedenému tedy odvolací soud ve smyslu § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil výrok I. napadeného rozsudku o přikázání věcí do vlastnictví žalobce tak, že tento výrok doplnil ještě o dluh vůči jeho synovi D. M., jinak rozsudek jako věcně správný postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
27. O nákladech státu i účastníků rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 2 o. s. ř. Náklady účastníků pak posoudil stejně, jako soud prvního stupně, podle § 142 odst. 2 o. s. ř., neboť v daném případě se jedná o rozhodnutí ve prospěch obou účastníků, tzv. judicium duplex, a nelze tak určit procesní úspěch či neúspěch na straně kteréhokoliv z účastníků. Náklady, které nebyly pokryty zálohou a které nesl stát, posoudil odvolací soud podle § 148 odst. 1 o. s. ř. a dospěl ke stejnému závěru, jako

soud prvního stupně, o rovnoměrném podílu účastníků na povinnosti nést tyto náklady vždy částkou 1 491 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 5.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 4. dubna 2024

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu